Katuvaloverkon pitkän tähtäimen suunnitelma

KAUKEVK 28.05.2026 § 22

Valmistelija

Kaupunkikehitysjohtaja Janne Karhu, 040 544 3219
Yhdyskuntatekniikan päällikkö Pekka Pitkänen, 0504441044

Pudasjärven kaupungin katuvaloverkon ja siihen liitettyjen laitteiden käyttö ja kunnossapitotehtävät kuuluvat palvelu-urakoitsijan kokonaispalveluun keskustaajamassa sekä Syötteellä.
Kaupungin vastuulla on katuvaloja myös muualla Pudasjärven kyläalueilla, liittyen pääosin vanhojen kyläkoulujen ympäristöön. Valot voivat sijaita esimerkiksi joko valtion teiden varsilla tai yksityisellä maalla.

Valtuusto on hyväksynyt yksityistiesäännön päätöksellä VALT 23.03.2026 § 5. Säännön mukaan Pudasjärven kaupunki ei avusta uuden katuvalaistuksen rakentamista, ylläpitoa tai käyttöä yksityisteille. Kaupungin kunnossapidon piirissä olevien yksityisteiden olemassa olevaa valaistusta ylläpidetään osana kaupungin katuvaloverkon palvelusopimusta ja kaupunki maksaa katuvalojen sähkökustannukset. Yksityistien poistuessa kaupungin kunnossapidosta, kaupunki luopuu myös valaistuksen kunnossapidosta ja irtisanoo tievalojen sähköliittymän.

Viimevuosina kaupungin katuvaloverkossa on esiintynyt paljon ikääntymisen aiheuttamaa korjaustarvetta sekä esimerkiksi ukkosen aiheuttamia vaurioita. Talousarviovuodella 2025 katuvaloverkon kunnossapitoon varattu käyttötalousmääräraha (56 000 €) ylittyi 113 752 eurolla (303%). Talousarviovuoden 2026 osalta talousarviomääräraha (81 000 €) on toukokuussa ylittynyt jo 23 543 eurolla (129%). Investoinneissa katu- ja latuvalojen kunnossapitoon on varattu 15 000 €, joiden käyttö on jo sidottu ennalta suunniteltuihin kohteisiin.

Pärjänsuolla, valtion tiellä Kivarintie Mt 18778, on kaupungin kunnossapitovastuulla olevat katuvalot.
Valot on rakennettu arviolta 1980-luvulla. Valaisinosat sekä myös valopylväät ovat tulossa käyttöikänsä päähän. Varaosien saanti kyseiseen valaisinmalliin on urakoitsijalta saadun tiedon mukaan loppunut. Nykyiset valopylväät eivät täytä enää nykyisiä liikenneturvallisuus vaatimuksia, koska ne eivät ole liikenneonnettomuus-tilanteessa ns. myötääviä, eli eivät katkea helposti törmäystilanteessa.
Palvelu-urakoitsija on antanut alustavan tarjouksen 27 tievalon saneerauksen eri vaihtoehdoista. Valaisien ja pylväiden täys saneraus (ilmajohdolla) n. 70 000 € (alv 0%) tai vaihtoehtoisesti pelkkien valaisimien vaihto led valaisimiin 9820 € (alv 0%), jolloin kustannusta kumminkin nostaa todennäköisesti useat uusittavat valopylväät.
Vaihtoehtoisesti valaisinpylväiden, haruksien ja ilmajohtojen purku ja purettujen materiaalien kierrättäminen (27kpl) kustantaisi yhteensä arviolta 9450 € (alv 0%).
Valaistuskohteen energiakustannuksissa sähkönsiirto on keskimäärin 1035 € ja sähköenergia 700,00 € (arv.0,08 €/kwh), eli yhteensä: 1735 € /v.
Näin ollen valaistuksen purun aiheuttaman kustannuksen takaisinmaksuaika katetaan 5,5, vuoden energiakustannuksien säästöllä.

Paikallinen sähköverkkoyhtiö tekee kuluvan kesän aikana Pärjänsuolla sähköverkon uudistamista, jolloin myös katuvalokeskuksen sähköliityntä tulee uudistettavaksi ilman eri muutosta.

Hallintosäännön mukaan palvelualuejohtaja johtaa ja valvoo palvelualueen toimintaa ja taloutta. Tilivelvollinen viranhaltija vastaa vastuualueensa taloudesta, erityisesti talousarviomäärärahoissa pysymisestä ja on velvollinen esittämään tarvittaessa talousarviomuutoksen valmistelemista.

Käytettävissä olevien käyttötalous- ja investointimäärärahojen puitteissa kunnossapitotoimia on priorisoitava kohteiisiin joissa liikennemäärä ja valaistuksen käyttötarve sitä eniten edellyttää. Resurssien riittävyden varmistaminen edellyttää vanhimpien kohteiden katuvalaistuksen purkamista ja käyttötalouskustannuksien vähentämistä.

Vallitsevan tilanteen johdosta on mahdollista että katuvaloverkon kustannuksien ylittäminen voi joka tapauksessa edellyttää talousarviomuutosta, ellei kustannuksia pystytä kattamaan muita toimintoja supistamalla. Tästä syystä on ensiarvoisen tärkeää myös välttää ei välttämättömiä investointeja.

Edellämainituista syitä Pärjänsuon Kivarintie Mt 18778, 27 katuvalon purkamisesta päätetään viranhaltijapäätöksellä ja niiden käytöstä luovutaan kesän 2026 kuluessa.

Yritysvaikutusten arviointi: -

Esittelijän esitys

Valiokunta kuulee esittelyn ja toteaa asian tietoonsa saatetuksi

Ohjausesitys

Valiokunta kuuli esittelyn ja totesi asian tietoonsa saatetuksi.

Ohjausesitys;

1) asia palautetaan jatkovalmisteluun ja selvitetään Pudasjärven alueen muutkin vastaavat katuvaloverkot ja niiden kunto. Pärjänsuon osalta pohdittava, voiko katuvaloja purkaa vain osittain.

2) kaupunkikehitysvaliokunta pyytää hyvinvointivaliokuntaa pohtimaan turvallisuusasioita liittyen koulukuljetukseen, mikäli katuvaloverkkoja puretaan.

Asiaa esitteli kaupunkikehitysjohtaja Janne Karhu

Jakelu

KAUKEVK 12.11.2026
556/10.03.01.01/2026

Valmistelijat

Kaupunkikehitysjohtaja Janne Karhu, 040 544 3219
Yhdyskuntatekniikan päällikkö Pekka Pitkänen, 0504441044

Pudasjärven kaupungin katuvaloverkon palvelu-urakoitsija Sähkö-suunnittelu- ja urakointi Liisanantti Oy on suorittanut haja-alueiden katu- ja muiden valojen kartoituksen. Haja-alueella on yhteensä 250 kpl valaisinta joista 236 kpl on saneeraustarpeessa olevaa valaisinta. Tällä hetkellä haja-alueella on vain 14 kpl led-valaisimia.
Kaupungin alueella kunnossapidossa olevien katuvalojen kokonaismäärä on 2743 valaisinta, joista suurin osa sijoittuu Kurenalan ja Syötteen katualueille, valaisimien kokonaismäärästä 1449 kpl on lampputyypiltään HG, SPNA, MM, HIT (PURKAUSLAMPPUVALAISIN).

Kaupungin talousarviossa 2026 katuvaloverkon kunnossapitoon varattu 81 000 euron määräraha on ylittynyt jo toukokuussa. Koko vuoden toteuma tulee olemaan reilusti yli kaksinkertainen talousarvioon verrattuna. Investoinneissa valaistuksen uusimiseen on varattu kuluvalle vuodelle 20 000 euroa.
Korjauskustannusten ylittyminen usean vuoden aikana todistaa sen, että katuvaloverkon kunnossapidon määrärahat eivät ole olleet tarpeeseen nähden riittäviä.

Palvelu-urakoitsijan selvityksen perusteella haja-alueiden valaisimista suurin osa on suurpainenatriumlampulla tai osa jopa elohopeahöyrylampulla varustettuja valaisimia. SPNA lamppujen tämän hetken saatavuus alkaa olemaan heikkoa ja loppuu tämän tiedon mukaan 2027 kuluessa. Elohopeahöyrylamppuja ei ole saanut markkinoilta enää pitkään aikaan niiden valmistuksen päätyttyä. Vaihtopolttimoiden saatavuuden loppuessa ainut vaihtoehto olisi koko valaisimen vaihtaminen led-valaisimeksi.
Viime vuosina led valaisimien uusintaa on tehty erityisesti Kurenalla ja Syötteellä, jolloin purettuja vanhoja valaisimia on käytetty varaosina toisaalla vanhemmassa verkostossa.

Haja-alueen katuvaloja on useanlaisissa erilaisissa käyttökohteissa kuten yksityisteillä, valtion tieverkossa sekä virkistystoiminnan suorituspaikoilla. Valojen sijoittaminen kohteeseen perustuu lukuisiin erilaisiin sopimuksiin tai historian yhteistyökäytänteisiin.
Hampusvaaran (hiihtolatu) ja Hirvaskosken (hiihtolatu) osalta ei ole olemassa maankäyttösopimusta maanomistajien kanssa valaisimien sijoittamisesta. Valaisimien omistajuus on myös jossain määrin epäselvä, käytännön perustuessa vanhoihin yhteistyökäytänteisiin kyläyhteisön ja kunnan välillä. Kohteissa on kumminkin käytössä kaupungin nimissä olevat sähköliittymät.
Selvityksessa on jätetty huomioitta Sarakylässä koulun kohdalla, valtion tien varressa oleva kaupungin omistamat katuvalot, koska valot ovat varsin uudet (2021).
Kaupungin omistamaa Pärjänsuon katuvalaistusta valtion tien varressa on käsitelty valiokunnassa 28.5.2026.
Törrön valaistus on palvellut aikaisemmin kiinteistön pysyvää asutuksen tienkäyttöä. 1.10.2026 alkaen kiinteistön käyttötarkoitus on muuttunut vain matkailu- ja yritystoimintaan, jolloin yksityistiesäännön mukaisesti kaupungin järjestämä tien kunnossapito on lakannut ja sitä myöten myös perusteet katuvalojen ylläpitämiseksi.

Urakoitsijan kartoitus akuuteista korjaustarpeista on esitetty valiokunnan jäsenille asialistan oheismateriaalina. Haja-alueen valojen korjaustarpeiden laajuus suhteessa käytettävissä oleviin määrärahoihin ei ole sellaisenaan toteuttamiskelpoinen. Kaupungin täytyy jatkossa pohtia, miten katuvaloverkkoa uusitaan pitkäjänteisesti niin, että miten määrärahojen riittävyys varmistetaan ja toimenpiteet kohdistetaan ensisijaisesti alueille,

jossa käyttäjä- ja liikennemäärät sitä edellyttävät. Toiminnan selkeyttämisen kannalta on perusteltua laatia katuvaloverkon pitkän tähtäimen suunnitelma, jossa kuvataan verkon ylläpidon periaatteet sekä tavoitteet.

Yritysvaikutusten arviointi:

Katuvaloverkon kunnostustyöt lisäävät yrittäjätuloa kunnossapidossa sekä tukkukaupassa. Valaistus parantaa liikenneturvallisuutta sekä elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä alueilla.

Eittelijän esitys

Valiokunta antaa keskustelun perusteella ohjausesityksen periaatteista, joita huomioidaan katuvaloverkon pitkän tähtäimen suunnitelmassa.

Ohjausesitys

Jakelu